

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

Zadnja politika.

Ni še bilo jugoslovenske vlade, ki bi imela ob svojem nastopu tako ugodno stališče, ko sedanja vlada RR. Njena prednica je bila osovražena, ko se nobena od sedanjih jugoslovenskih vlad in ne pretiravamo, da so se vladni pristaji in člani opozicionalnih strank (razen SDS seveda) naravnost oddahnili, ko je padla zloglasna vlada PP. Ni bilo treba storiti novi RR vladi nič drugega, ko da bi popravila vse prejšnje krivice, vsaj omejila partizanstvo in pripravila zakonu zopet spoštovanje in simpatije prebivalstva bi ji bile sigurne.

Ni pa bila to edina prednost nove vlade. Se nobena vlada v Jugoslaviji ni razpolagala s tako trdno in veliko večino, ko sedanja. Zato je vse upravičeno pričakovalo, da se prične z novo vlado tako plodovito zakonodajno delo, kakor ga dosedaj še nismo imeli. Tudi ta nada se ni izpolnila in vse naše parlamentarno življenje je bilo v znaku mrtvila, ker je nezaupanje bilo odločilen faktor.

In končno je imela nova vlada za sebe še eno in najmočnejšo prednost, da je bila vlada sporazuma. Vsa nam prijeteljsko razpoložena tujina je zato novo vlado pozdravila in s sporazumom so se nam odprla vrata celo za zunanje posojilo.

Tujina in jugoslovenski rodoljubi so pač pričakovali, da je bil sporazum med legalno predstavnicjo srbskega in legalno predstavnicjo hrvatskega naroda sklenjen zato, da bosta sedaj hrvatski in srbski narod v slogi delala na konsolidaciji države, ne pa, da bosta samo ustavila prepričanje, da ne delata.

In to slednje se je žalibog zgodilo. Po tekali so meseci za meseci in v stvari se ni nič zgodilo. Vse zahteve ljudstva so ostale nerešene in v Beogradu so se kopčili nerešeni akti do nemožnosti. Kakor da bi bila pasivna resistenca prva odlika vladnega dela, tako so počivali državni posli.

Predaleč bi zašli, če bi razpravljali, kdo je bil kriv tega vladnega nedela. Vseeno pa moramo pripomniti, da je odgovoren za to nedelo v prvi vrsti oni, ki je bil na čelu vlade in ki ni znal sicer razumljivo nezaupanje medsebojno uporabiti v plodovito tekmovanje, ki ni znal sporazuma preitoriti v pozitivno akcijo.

Iz vseh teh vzrokov je avtoriteta vlade padala in danes je prispela na to točko, da bi mogli tudi vladi najbolj udani pristaji izgubiti v njo vsako vero.

Napačno bi bilo reči, da ni v vladnih krogih vse polno ljudi, ki jasno uvidevajo, da je sedanje stanje nevdržno in da mora pričeiti vlada z intenzivnim delom. Ni pa zadosti, če merodajni krogi to spoznavajo, temveč je treba, da iz tega izvajajo tudi aktivne posledice.

Mislamo, da se niti najmanj ne motimo, če rečemo, da je zadnji čas, ko si more vlada s pozitivnim delom osvojiti nazaj izgubljene simpatije. Naj bo zamujena še sedanja prilika in vlada je zaigrala vsako možnost, da se usidra v ljudskih srcih. Samo tu pa je moč.

Upamo, da imajo dogodki, ki se te dni pripravljajo v Beogradu, ta cilj in da doživimo izpremembo, po kateri vsa država naravnost hlepi. Zakaj toliko nadlog tare ljudstvo, da odklanja vsako vlado, ki samo lepo govori in da hoče samo vlado, ki dela, ki hitro in pravično dela. Kajti tudi takega dela, kakor ga je dala vlada PP, je bilo sito do grla!

Zadnja prilika, da si pribori vlada sporazuma simpatije naroda, je tu. Če se ne bo ustrašila pred historičnimi zaslugami poedincev, če bo imela na srcu samo

Triurna avdijenca St. Radića pri kralju.

POLITIKA SPORAZUMA SE MORA IZVAJATI V HITREJSEM TEMPJU.

Beograd, 4. nov. Predsednik HSS g. Stjepan Radić je bil včeraj popoldne ob 5. uri sprejet v avdijenco pri Nj. Vel. kralju. Avdijenca je trajala 3 ure. Stjepan Radić je odšel iz dvora ob 8. in se takoj odpeljal v ministrstvo šum in rud, kjer so ga v kabinetu ministra čakali člani vodstva HSS. Pred ministrstvom so čakali novinarji Radića, ki pa ni hotel o avdijenci dati nobenega pojasnila. Radić je le povedal, da se danes sestane s Pašićem in da bo vprašanje njegovega

vstopa v vlado rešeno tako, kakor to zahteva situacija. Rekel je nadalje, da njegov vstop v vlado znači le potenciranje akcije, ki se mora voditi v zmislu sporazuma in ne znači nikakega osebnega vprašanja. Nato je Radić konferiral z vodstvom in strankinimi ministri. Konferenca je trajala dolgo v noč. Po sinočnji triurni avdijenci v dvoru so i Radić i člani vodstva bili zelo dobro razpoloženi.

Seja ministrskega sveta.

MINISTRI POROČAJO KRALJU O DELU IN PROGRAMU VLADE.

Beograd, 4. nov. Na včerajšnji vladni seji na dvoru so ministri po vrsti poročali kralju o razmerah v državi, v kolikor to spada v njihov resor. Zlasti pa so poročali o že izvršenih delih v njih ministrstvih, ko tudi o načrtih, ki se pripravljajo. Predsednik vlade bo skupščini predložil zakon o centralni upravi, ki je že gotov. V skupščini bo Pašića zastopal minister dr. Srskić. Finančni minister je izjavil, da je nemogoče izglasovati proračun v določenem roku in

da bo zato predložil nove dvanajstine. Obljubil je, da bo do skrajnega roka, ki ga ustava dovoljuje, to je do 20. t. m., predložil proračun skupščini. Enako bo tudi predložil zakon o definitivni likvidaciji posesti bivše črnogor. dinastije. V pošte pride vse premišno in nepremišno premoženje razen arhiva in dvora, ki ostane še naprej last države. Ta zakon izdeluje dr. Srskić in je z delom že skoro pri kraju.

RADIĆEVCI DOBE NAJBREŽE SE ENO MINISTRSTVO.

Beograd, 4. nov. Kakor se doznava iz informirane strani, glavno vprašanje Radićevega vstopa v vlado še ni rešeno. Da pa pride v vlado, je gotovo. Pašić, glavni tvoritelj današnje situacije, želi čim tesnejše zveze s HSS, kar pa ni mogoče, če Radić ni v vladi. Pričakuje se tudi, da ob njegovem vstopu v vlado ne bi odstopil niti en član njegove stranke iz vlade, ker je koordinacija pri eni kakor pri drugi vladni grupi postala tako močna, da nima to nikakega posebnega vpliva na situacijo, če ena grupa dobi en portfelj več.

Verzije o vstopu Stjepana Radića so v zvezi z odstopom ministra Ante Radićevića, ki je do sedaj beležil že lepe uspehe, pa je vsled svojega temperamenta vedno prišel v konflikte.

PROGRAM VLADE.

O samem programu dela vlade v predstoječi skupščinski seji se doznava, da bi ta imela rešiti: zakon o centralni upravi, zakon o organizaciji sodišč, zakon o sodnikih, zakon o državnih pravdnikih, obči kazenski zakon, civilni proces, zakon o obligacijskem pravu, obči kazenski postopek, zakon o koncesiji za izkoriščanje vodnih sil, trgovinski dogovori z Avstrijo, Italijo in niz mednarodnih konvencij, zakon o organizaciji pravoslavne cerkve, zakon o verskih in vakujskih odnosih pri muslimanih, zakon o interkonfesionalnih odnosih, zakon o cestah in potih, agrarni zakon za Dalmacijo, zakon za revizijo begluka v Bosni, zakon o likvidaciji veleposestniških odnosov, zakon o definitivni likvidaciji bivše črnogorske dinastije, zakon o osiguranju avijatikov, zakon o mednarodnem poslaniškem prometu. Razen tega so še pošne konvencije, prosvetni zakon, zakon o izenačenju policijske službe, zakon o šumah in zakon o rudah. Med prvimi zakoni, ki pridejo v najkrajšem času pred narodno skupščino, pa bo carinska tarifa in zakon o neposrednih davkih. Do 20. t. m. pride pred

ljudske interese, potem te prilike ne bo zaigrala. Drugače pa si je podpisala svojo usodo.

Socialisti odrekli podporo painlevejevi vladi.

Pariz, 4. nov. Ob 3.15 zjutraj je bila končana seja socialističnega poslanskega kluba. Socialisti so sklenili, da odrečejo zaupnico drugemu kabinetu Painlevéja. Verjetno je, da bo Painlevéjeva vlada padla takoj pri prečitavanju deklaracije. Vsekakor je usoda Painlevéjeve vlade zapečatena. Socialisti zatrjujejo, da ni upati, da bi socialisti izpremenili svoj sklep. Listi desnice pišejo, da skupina Millerand-Poincaré ne misli podpirati vlade in dati nadomestilo za izgubljene socialistične glasove. Vsekakor je demisijska vlada skoraj neizogibna in to kljub včerajšnji prejeti zaupnici.

DEKLARACIJA FRANCOSKE VLADE.

Pariz, 3. nov. Na včerajšnji seji senata in zbornice je bila prečitana vladna deklaracija po Painlevéju, a v sentu po ministru pravde. Seja je bila takoj nato zaključena. Debata začne na današnji seji, a nato pride na vrsto interpelacija, ki so jo socialisti donesli o dogodkih v Siriji in Maroku.

V deklaraciji se naglašja namera vlade, da odstrani vse težkoče današnje situacije in da v prvi vrsti reši težavno finančno vprašanje. Podrobnosti glede načina rešitve v deklaraciji niso navedene, ker bo o njih vlada šele reševala na eni svojih prihodnjih sej. Pogajanja z Anglijo in Ameriko se bodo nadaljevala. Vlada se bo tudi požurila z donešenjem zakona za socialno zavarovanje ter bo znižala vojaško službeno dobo na 1 leto. O situaciji v Maroku se pravi v deklaraciji, da Francija ne nosi nobene odgovornosti za oboroženi konflikt, ker je dosedaj že večkrat poskusila končati boj, toda vsi njeni poskusi so bili zaman. Vsa odgovornost pade torej na Abd-el-Krima. O dogodkih v Siriji se trdi, da niso vznemirljivi in da hoče vlada preprečiti daljne incidente. Odpoklicala je generala Serraila in odločila, da se imenuje civilni guverner v Siriji. Deklaracija zaključuje s trditvijo, da se hoče nadaljevati s politiko, začeto v Locarnu, politiko za čim hitrejšim zbližanjem med narodi.

ZAUPNICA FRANCOSKI VLADI.

Pariz, 4. nov. Agentura »Havas« poroča, da je izrekel parlament vladi Painlevéja zaupnico z 221 glasovi za in 189 proti. Socialisti niso glasovali. Kljub tej zaupnici pa se smatra položaj Painlevéjeve vlade za omajan, ker se vlada brez podpore socialistov ne bo mogla vzdržati.

VELIK NAPREDEK DELAVSKE STRANKE PRI VOLITVAH NA ANGLEŠKEM.

London, 4. nov. Včeraj so bile v Londonu in v 400 drugih mestih občinske volitve. Konservativci so dobili 26 mest, izgubili 33, nezav. dobili 20, izgubili 23. 73 mest, izgubila 25, liberalci dobili 11, izgubili 33, nezav. dobili 20, izgubili 23.

PRED NOVO VLADO CENTRUMA V NEMČIJI.

Berlin, 3. nov. V vrstah centruma se trdi, da se dela na imenovanju nove vlade centruma. Predsedstvo v tej vladi bi prevzel dr. Marx, zunanje ministrstvo pa bi obdržal dr. Stresemann. Sedanji predsednik vlade dr. Luther pa bi prevzel finančno ministrstvo. Zatrjuje se, da so socialni demokrati že izjavili, da bi vlado dr. Marxa podpirali.

PAVLE RADIĆ PRI PAŠIĆU.

Beograd, 4. nov. Včeraj ob 5. popoldne je agrarni minister Pavle Radić posetil g. Pašića in ostal z njim dolgo časa v razgovoru.

USODA BLAŽIĆA SE VEDNO NEGOTOVA.

Beograd, 4. nov. O usodi Blažića, prote Miloševića in šoferja se še vedno nič ne ve. Albanske oblasti so zaprle meje in ne puste naših državljanov preko. Vsa pojasnila, ki jih je mogoče dobiti, pridejo le iz zunanjega ministrstva v Beogradu.

SESTANEK DR. SMODLAKE S ST. RADIĆEM.

Beograd, 4. nov. Stjepan Radić se najbrže sestane z našim poslanikom v Vatikanu dr. Smodlako, ki je izrazil željo, da se pogovori z Radićem. Dr. Smodlaka odpotuje danes zvečer v Rim.

NOVA TELEFONSKA PROGA MED SUŠAKOM IN ZAGREBOM.

Sušak, 4. nov. Te dni začnejo dela za gradnjo nove telefonske proge med Sušakom in Zagrebom. Delo ne bo trajalo dolgo, ker se bo nova linija zgradila na dosednji progi.

V razčiščenje pojmov.

Gospodarsko vprašanje naše organizacije je stopilo v odločilen stadij. Staro se podira, novo nastaja. Ne vem pa, ali so bile predporodne priprave za tega novega otroka* dovolj izvedene, da bi mu bil zagotovljen tudi zdrav in čil razvoj. Po dveh okoliščinah sodeč, dvomim o tem, po teoretičnih diskusijah namreč, ki se vodijo o tem vprašanju v našem glasilu in na naših zborovanjih in po težkočah, ki se porajajo pri njegovi praktični udeležitvi. Kot podlago za prvo trditev jemljem Hrenov tozadevni poziv v članku »Pro domo« v »Učit. Tovariš« od 1. oktobra, za drugo pa dosedanji uspeh te akcije v logaškem učiteljskem društvu.

Poziv, tov. Hrena za gospodarsko osamosvojitve našega stanu v omenjenem članku gre mimo pravega cilja. Ne sega namreč do dna in ni čisto objektivno podprt. Tudi je precej »posmrten«, ker je spadal pred forum delegacije, kjer bi se temeljito razčistil ves naš organizacijski gospodarski problem. Večina članstva si ni na jasnem, kakšen je sploh naš gospodarski temelj. Tu je treba čiste resnice, četudi ni »dostojanstvena«. Mi čujemo večkrat le sentimentalne vzklike o »naših« ustanovah; če gremo v Ljubljano, vidimo tudi več ponosnih objektov s pridevkom »učiteljski«. Več pa ne vemo; vemo le, kako je zunaj, in to nam zadostuje; v notranjost »dostojanstvenosti« ne pogledamo. Kako bomo torej kako stvar prav rešili, ako sploh ne vemo, kaj je z zadevo in kaj treba rešiti. Kaj pa bomo reševali, ko je pač vse »naše«? Čemu se bomo osamosvojevali, ko smo samosvoji?! To bi bil paradoks ali pa — šala!

Da, šala, okrutna šala je bila doslej obravnava gospodarskega vprašanja v naši organizaciji! Kajti naše ustanove niso v resnici naše; naš gospodarski problem je zato problem začetka. Kar fungira kot naše, nosi le naše ime; bilo je morda nekoč naše, sedaj ni več. Pa saj mi smo idealisti, nam ni niti treba materialnih dobrin!...

Torišče takozvane naše gospodarske sile je Učiteljska tiskarna, ta kompleks s svojimi številnimi ustanovami: učiteljsko knjigarno, učiteljsko posojilnico in hranilnico, že pokojno tvornico učil itd. Ta ustanova pa ni naša, ni last organizacije. To je »zadruga«, ki se poslužuje organizacije in stanu v prvi vrsti za svojo trgovsko reklamo. Porečete morda, da to ni res! Koliko pa vas je, vprašam, delničarjev te akcijske družbe? Malo, zelo malo, niti desetina; in zato ni to podjetje naše. — V čem naj torej obstoji naša gospodarska osamosvojitve? V tem, da si to podjetje, ki že nosi in prav gotovo neupravičeno naše ime, tudi faktično osvojimo. Vsaka drugačna rešitev našega gospodarskega problema, to poudarjam takoj, je le humbug — ali pa dostojanstvo zadnjega kova. To je princip, o katerem se ne da disputirati; kar se pa načina, taktike tiče, kako naj se ta princip izvede, to je pa druga stvar in o tem je zelo potrebna najširša diskusija.

Zato je tudi ideja gospodarske osamosvojitve, katero vidijo in propagirajo nekateri le v rešitvi vprašanja učiteljskega konvikta, zgrešena. Zgrešena zato, ker nima pred očmi celotnega gospodarskega vprašanja, vsega problema, temveč le majhen drobček. Tak način zdravljenja ni zdravljenje bolezni, ampak le zdravljenje simptomov. Tako zdravljenje pa je za nič. Pri jetičnem človeku pač ne bomo kurirali nahoda!

* Rešitev vprašanja »Učiteljskega konvikta«.

Tozadevni predlog na delegacijskem zborovanju glede Učiteljskega konvikta je bil v resnici le — igra. Ali bolje rečeno: ne predlog kot tak, ampak njegova obravnava. Delegati niso imeli toliko razumevanja in ne toliko moči, da bi ga sprejeli. Pustila se je odločitev društvom... In posamezna društva naj bi izpeljala to, kar ni mogla celotna delegacija! Je-li to resno? — Tako je stala ta zadeva do pred kratkim, do 27. septembra.

Ta dan je zborovala delegacija naše organizacije — če je tak naslov dopusten — vnovič. Neoficijsko, brez pompa in tudi brez dostojanstva novega kalibra. »Kontrabanti« so se zbrali odposlanec skoraj vseh društev ljubljanske oblasti ter so položili temelj gospodarski zgradbi naše organizacije. Povedali so si čisto resnico, pogledali si brez ginjenosti v oči; ko so se pa zedinili v principu, v teoriji, so tudi takoj postavili metodo, po kateri naj bi se ta princip uresničil. Potom osamosvojitve Učiteljskega konvikta! In so tudi pričeli z realizacijo tega načrta.

Odbor za zgradbo Učiteljskega konvikta, bolje rečeno, za gospodarsko osamosvojitve našega stanu, je sedaj v pravih rokah. Je v rokah ljudi, ki bodo ta 30 letni osutek tudi izpeljali. Ta ustanova ni sedaj več pepelka v družbi košatih gospodičen drugih »naših« ustanov, ni več idealna zaloga, iz katere so zajemale ostale »naše« ustanove, — osamosvojen je! Sedaj je na pravi poti, da bo res naša, naša brez narekovajev in sentimentalnosti. —

Taka je stvar v teoriji, a v praksi jo je treba tudi natančno po tem zasnutku izvajati. Sicer bodo nastale težkoče, kakor so že nastale v logaškem okraju. Vsi moški člani (razen dveh starega kova!) so bili takoj za to akcijo, proti pa je bila večina tovarišic. Zakaj, to je razumljivo. Zato, ker ni pravega razumevanja in zato tudi ne interesa za njo. Čemu pa naj bo tudi tovarišicam Učit. konvikt, ki povečini ne bodo deležne njegovih glavnih dobrin! Vse drugače pa je, ako gledamo konvikt kot početak naše gospodarske osamosvojitve, kot simbol naše gospodarske moči, od katere bodo vsi člani organizacije deležni v enaki meri dobrin in zato tudi vsi na njenem prospehu zainteresirani. Ako ni interesa, ne postane nič, ne danes in nikdar; tudi ne v tistih časih, ki so bili baje boljši in jih nekateri tako silno pogrešajo. Ne gre torej za konvikt v ožjem pomenu; »konvikt« je le tesna obleka, ki smo jo oblekli v sili in naglici tej veliki ideji.

Zato je ideja, ki zahteva stodinarsko žrtev, vredna desetkrat sto dinarjev. Poudarjam, ne gre le za ozkosrčni načrt učiteljskega konvikta, gre za našo gospodarsko osamosvojitve sploh, za našo pravo silo. Je to prvi začetek našega dviga, prvi krik novega življenja.

Tisto, danes že zgodovinsko nedeljo, je bil v Ljubljani pogreb in krst obenem: pokopali smo klaverno preteklost, a začeli smo tudi novo življenje. Prvi korak je napravljen, drugi bodo šli sami za njim. Kakor je bil dosedanji »Učit. konvikt« le trhel steber, ki ni držal več in je bil zato zamenjan z novim, tako se bodo morali zamenjati tudi še drugi. Vse, kar je trhlo na stavbi, bo porušeno; zopet tu ne pomaga ves zunanji blesk, pa naj si bo še tako lažidostojanstven. Rušimo, a tudi zidamo obenem: iz pogorišča naše trhle stavbe vstaja nov Feniks, čvrst in samoziv.

Bogumil Medvešček.

Politične vesti.

— **Napredna fronta.** Po Ljubljani, pa tudi po drugih krajih Slovenije se pridno kolportirajo vesti o snovanju takozvane napredne fronte. Govori se celo tudi že o čisto pozitivnih rezultatih in se pri tem imenuje razna imena, da bi bile te vesti bolj verjetne. Ker bi mogle te govorice marsikoga premotiti, zato poročamo na podlagi avtentičnih vesti, kako stoji v resnici stvar z napredno fronto. Brez vsakega dvoma je, da se s samostojno demokratske strani silno pritiska na osnovanje take fronte, toda le pod skritim pogojem, da pripade SDS pri tej napredni koncentraciji vodilna vloga. Pri drugih strankah je pač teoretična pripravljenost uvaževati prednosti

napredne fronte, toda le pod pogojem, da bo taka fronta pravi in nepokvarjeni napredni misli v korist. Logična posledica tega pa je, da bi mogla SDS v taki fronti sodelovati le, če bi se iz temelja poboljšala, to je, da bi odslovila ne samo vse krivce svojih grehov, temveč da bi dala tudi sigurno jamstvo, da bi bila njena preorientacija iskrena. Na kratko bi zato lahko označili stališče naprednih strank sledeče: Stranke bi bile pripravljene za pravo napredno fronto, nobeni pa ne pade na misel, da bi se SDS na ljubo kompromitirala. In ker SDS tega noče in deloma tudi ne more uvaževati, zato je napredna fronta s SDS nemogoča. To tem bolj, ker bodo najbližji poli-

tični dogodki docela potisnili SDS ob stran.

— **Ljuba Nešić o uspehu naše parlamentarne delegacije v Ameriki.** V razgovoru z novinarji je dejal Ljuba Nešić, da je zlasti zadovoljen z gospodarskimi in finančnimi uspehi washingtonske konferenice. Ameriško-jugoslovenski klub je priredil naši delegaciji v bankirskem klubu banket, ki so se ga udeležili vsi imenani magnati Newyorka. Nešić je dalje poudarjal, da je med radikali in radicevi sklenjeni sporazum silno dvignil ugled naše države v Ameriki, da pa ni to še dovolj močno vplivalo na izsejence. (Vzrok je v tem, da se naša vlada za izsejence sploh še ni brigala. Op. ured.) Kar se tiče posojila, je dejal Nešić, da je vsled doseženega sporazuma mnogo več nade, da se posojilo v Ameriki doseže. Končno je izjavil poslanec Nešić, da se je položaj naše države v tujem svetu popravil najmanj za 50 odstotkov vsled ureditve naših notranjih razmer, to je, vsled likvidacije hrvatsko-srbskega spora.

— **Uspehi HSS v Bosni.** V nedeljo so priredili poslanci HSS, Pavle Radić, Hadžioman in Jozić zelo uspehi shod v Tešnju v Bosni. Shoda se je udeležilo nad 1000 ljudi in med njimi sta bili dve tretjini muslimanov, kar je za razpoloženje Bosne zlasti značilno. Govora Pavla Radića in Handžiomana sta bila sprejeta z velikim navdušenjem. Nato sta priredila Pavle Radić in Hadžioman zaupne sestanke v Tešnju in Doboju. Ti sestanki so bili tako dobro obiskani, da so se pretvorili v prave shode. Na vseh shodih je bila popolnoma odobrena politika sporazuma in navdušeno so zborovalci vzklikali Stjepanu Radiću.

— **Neresnične vesti o prekinjenju sovjetskih stikov s Češkoslovaško.** Dopisni urad upolnomočenega zastopnika sovjetske vlade v Pragi izjavlja, da so vse vesti gotovega dela praškega tiska, češ da hoče sovjetska vlada odpoklicati svojo trgovinsko misijo v Češkoslovaški, popolnoma neresnične. Zato je seveda tudi prazna izmišljotina, da bi sovjetska vlada poslala praški vladi kakršnokoli vest o nameravanem odpoklicu trgovske misije ali pa o prekinjenju stikov s Češkoslovaško.

— **Volilni program Slovakov.** Na Slovaškem je volilna agitacija zlasti razvita. Pri tem se poslužujejo Slovaki tudi zelo originalnih metod. Tako prinaša »Slovák« na vsej prvi strani pod naslovom: »Naš program« fiksimele češkoslovaškega sporazuma, sklenjenega leta 1918 v Pittsburghu. Ta sporazum je poleg drugih podpisal tudi Masaryk. Najbolj markantne točke tega sporazuma so: »Slovaška bo imela svojo lastno upravo, svoj deželni zbor in svoje šole. Slovaški jezik bo uradni jezik v uradih in sploh v javnem življenju.« Ker niso te koncesije niti najmanjše uresničene, zato agitirajo Slovaki na podlagi pittsburskega sporazuma zelo uspešno proti centralističnim strankam.

— **Pred rekonstrukcijo bolgarske vlade.** Vsled grško-bolgarskega konflikta se je opustila misel popolne rekonstrukcije vlade in se izvede le delna. Gotovo je, da izstopijo iz kabineta zunanji minister Kalfov, finančni minister Todorov in justični minister Molfov. Na njih mesta stopijo Madžarov, Damašlov in Fadenheht.

Prosveta.

KRPAN MLAJSI.

Hudo se je zdelo Fr. Milčinskemu, da bi z Martinom izumrl slavnostni rod Krpanov iz Sv. Trojice in — zato je napisal veselo historijo v štirih dejanjih »Krpna Mlajsi«. — Zvest načelom svojega deda kontrabantari Martinče s soljo, in močan kot je, prav nič ne pogreša Martinove kobile. A kakor deda nadlegujejo tudi njega pri tem poslu župan in njemu podrejeni oko postave stražar Silvester. Župan Hlača ima varovanko Jerico, ki je vseh Martinčetu in ki je tudi župan ne gleda samo kot varovanko. Da bi izpodrinil tekmeča, mora Martinčeta odstraniti. Župan, stražnik Silvester in vaščan Urh gredo na Krpana, da bi ga ujeli »in flagrantic«. Silvester se mu mora dati, saj je stražnik, in če ubije stražnika, ki je prisegel paragrafom, bo kazni hujša, kot če kontrabantari s soljo. A Krpan se za njega ne zmeni, zato hiti Urh k županu z novico, da je Martinče Silvestra pognal med oblake. V tem pride Jerica po sol, za njo pa župan z vsemi pisarniškimi rekviziti, mizo in stolom, da napiše na licu mesta protokol. A to Martinčeta ujezi in kline tako zelo, da odnese župana z mizo in stolom in napisanim protokolom naravnost pred cesarja na Dunaj. — Cesarska družina se dolgočasi, nadebudni princ pobli muhe. V tem se izve na dvoru o silnem Kosobrinu, ki se je utaboril pred palačo in zahteva cesarjevo hčerko za ženo. V tej zmedi priprči pred cesarja župan Hlača, ki

se pritoži nad nasilnim Krpanom, ki kontrabantari s soljo, preklinja in je strah vse okolice. Cesarju je vest o junaku dobrodošla in takoj pošlje po martinca. Čez štiri najst dni je Martinče že na dvoru in cesar mu objubi hčer za ženo in vse osvojeno Kosobrinove dežele, če reši državo tega nasilneža. Na bojnem polju se snideta junaka in Martinče izve, da je Kosobrin vojvoda Juro, ki je branil cesarju carstvo in je bil po srečni zmagi vržen v ječo, ko je prosil za roko cesarjeve hčere. In ker bi se isto zgodilo s Krpanom, se domenita, da bosta boj le fingirala in bo Martinče navidez Kosobrina ubil. Rečeno, storjeno. Kosobrin je »mrtev«. Narod in minister pozdravlja rešenika princa Frica, za Krpana se nihče ne zmeni. Medtem ko se dvor raduje, da je umrl vojvoda Juro, joče princesa za njim. A vse se dobro izteče. Juro si vzame Maro, Krpan pa, ko se je prepiral, da je nevaležnost plačilo sveta, se pobota z Jerico in prosi cesarja, naj obdrži župana pri sebi, ker se tako lepo podaja njemu in dvorski gospodi. Pobratita se z Jutom, narod vpije živijo, zvonovi zazvone, zastave zavirajo — zastor.

Toliko o tej mladinski igri, ki ni nič več kot »vesela historija«.

Premijera vesele historije, ki pripoveduje zabavno dogodivščino Krpana mlajšega, bo v sredo, dne 4. t. m. v 8. uri zvečer. Njen avtor je najboljši sedanjí slovenski humorist Fran Milčinski, ki je znan gledališkemu občinstvu poleg drugega po svoji izvrstno uspehi pravljici »Mogočni prstan«. Prizorišče »Krpna mlajšega« je deloma Sv. Trojica na Dolenjskem, deloma stari cesarski Dunaj. Igra bo razveseljevala tako mladino kakor odrasle. Izrežiral in insceniral jo je g. Šest, sodelujejo pa: Jerica — Balatkova, cesarica — Wintrova, Princesa Mara — M. Danilova, Martinče Krpan — Cesar, Župan Hlača — Plut, Birič Silvester — Košič, srenjski mož Urh — Smerkolj, Cesar — Rogoz, Prince Frice — Sancin, minister — Kralj, strežaj Tomaž — Jerman, silni Kosobrin — Osipovič, Branko, njegov pobratim — Drenovec.

VPRASANJE TOČILNIH TAKS V SLOVENIJI.

Statistično je dokazano, da imajo točilne takse velik vpliv na posamezne obrate. Odkar se pobirajo točilne takse, število prijav točilnih obratov stalno pada. V času od 1. januarja 1924 do 30. septembra 1925 je bilo v ljubljanski in mariborski oblasti prijavljenih 285 gostiln, 2 žganjetoča, 40 trgovin z vinom, 26 trgovin z vinom v zaprtih steklenicah, 49 trgovin z vinom in pivom v zaprtih steklenicah. V istem času pa je bilo odjavljenih 395 gostiln, 8 žganjetočev, 87 trgovin z vinom, 84 trgovin z vinom v zaprtih steklenicah, 71 trgovin z vinom in pivom v zaprtih steklenicah in 45 trgovin z žganjem v zaprtih steklenicah. Zaradi tega je razumljivo, da so gospodarske korporacije in organizacije na zboru dne 23. oktobra 1925 soglasno zahtevale, da se ukine pobiranje točilne takse v vseh pokrajinah, v katerih se pobira trošarina na vino in žganje. Za podkrepitev te zahteve izvede Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani posebno akcijo. V ta namen je naslovila na vse gostilničarske zadruge večje število vprašanj. Odgovori na ta vprašanja naj dajo podlago nadaljnji akciji za opustitev točilnih taks ali vsaj za njihovo preureditev v obsegu, ki bi vstrežal željam in potrebam točilcev pijač. Eno najvažnejših vprašanj gre za tem, ali bi zainteresenti za primer, da bi ukinitve točilnih taks drugače ne bila dosegljiva, pristali na alternativen predlog, da se točilne takse ukinejo, namesto njih pa poviša trošarina na vino za 15 para pri litru. S takim poviškom trošarine bi bil v Sloveniji docela krit izpad na točilnih taksah. Važna so tudi ostala vprašanja, ki merijo na omiljenje obremenitve, da se bi ta ravnila izključno po množini potrošenih pijač in na preureditev odmernega postopka, ki naj bi v izdatnejši meri omogočal sodelovanje točilcev pri odmeri takse.

Opozarjamo vse zainteresente na to akcijo s prošnjo, da vpogledajo pri svojih zadrukah stavljen vprašanja in s svojimi podatki pripomorejo zadrugi, da bo mogla izčrpno odgovoriti na vprašanja na način, ki bo vstrežal željam in potrebam točilcev pijač. Točni odčine prizadetih točilcev predlogi so predgovori in premišljeni predlogi so predgovori za uspešno izvedbo započete važne akcije.

Razstava arhitekture in kiparstva. V nedeljo 1. novembra ob 10.30 vodstvo v razstavi arhitekture in kiparstva v Jakopičevem paviljonu. Vodi ing. arch. Dragutin Fatur. — Kdor si misli ogledati razstavo, naj to stori v prihodnjih dneh, ker razstava se zatvori v četrtek 5. novembra ob 4. uri popoldne.

Dnevne vesti.

BOJ MED DVEMA MINISTRSTVOMA.

Po naredbi poštne ministra so bili izločeni iz prometa telefoni železniškega ministrstva, razen ministrovega, dalje telefoni oblastnih železniških ravnateljstev in vsem železniškim uradnikom, ki so imeli telefone v privatnih stanovanjih po znižani pristojbini v znesku 360 dinarjev letno.

To odredbo je izdal poštni minister kot represalijo na odredbo železniškega ministra, ki je odvzel prosto železniško karto poštne osebi, ki skrbi za ohranjanje telefonskih prog, katerih se poslužuje železnica. Po svojem dogovoru so imeli poštne uslužbenci prosto vožnjo na progah, kjer so popravljali telefon. Ker ni mogel poštni minister kljub ponovnim opominom doseči, da bi se ta samoobsebi razumljiva ugodnost poštne uslužbenec spoštovala, je segel po navedeni represaliji.

Ne bomo se spuščali v to, kateri minister ima prav, temveč prepuščamo to bralcem, pač pa bi to naglasili, da smatramo tak spor v urejenih razmerah za nemogoč. Menda imajo tudi naša ministrstva dovolj drugega dela, kakor pa da trošijo svojo energijo za tako nerazveseljiv medsebojni boj. In vrhu tega še za spor, ki zadeva prometno službo, ki se tiče nas vseh.

Upamo, da je spor že poravnán, toda že to je dovolj žalostno, da je moglo sploh do takega boja priti.

— **Obupni klic vojnih žrtev.** Te dni se odločuje v Beogradu usoda največjih trpinov, ki jih je grozna pošast svetovne vojne pahnila v telesno in duševno propast. V zadnjem trenutku prosimo našo javnost, naj za kratek hip posveti svojo pozornost našemu vitalnemu vprašanju. Baš sedaj potrebujemo vso moralno podporo našega ljudstva brez razlike mišljenja, da ob dvanaesti uri rešimo, kar se še rešiti da. Ker naša javnost ni dovolj poučena o našem bridkem vprašanju in niti ne ve, zakaj plačuje visoko odmerjeni invalidski davek, sklicujemo javno sejo o svojem položaju. Ta seja se bo vršila v petek dne 6. novembra t. l. ob 6. uri zvečer v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. K tej seji vabimo vse korporacije, da pošljejo svoje zastopnike, dalje vse invalide, bivše vojaške in vso dobro mislečo javnost.

— **UVI.**

— **Proslava rojstnega dneva italijanskega kralja.** Vsak dober državlján, ki živi daleč od domovine, pozdravlja z veseljem in z otroško ljubeznijo narodne praznike, ki mu nudijo priliko, da pozivi domoljubna čustva. Tako morate storiti tudi vi, Italijani, ki v tej plemeniti deželi proslavljate domovino z mirnim, pridnim in koristnim odnosom med državo, ki vas je gostoljubno sprejela, in med svojo lastno državo. Ker praznujemo 11. t. m. rojstni dan N. V. kralja Viktorja Emanuela III., vas vabimo, da se istega dne udeležite v najodličnejšem številu proslave, ki se bo vršila v prostori, kr. gen. konzulata italijanskega v Ljubljani, da se poklonimo ljubljensmu vladarju in po njem tudi svoji domovini. Kr. gen. konzulat naproša vse rojake, ki bi želeli prisostvovati proslavi, pa njih naslov ni znan, posebno, ker morebiti stanujejo izven Ljubljane, da čimprej prijavijo svoj naslov tukajšnji konzularni pisarni, da jim zamore poslati vabilo za proslavo. — Kr. generalni konzulat v Ljubljani.

— **Ustanove za obrtnike in vdove obrtnikov.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za 1. 1925: a) 10 ustanov za onemogle uboge obrtnike ali trgovce, in sicer pet po 100 Din in pet po 50 Din; b) pet ustanov po 45 Din za onemogle uboge vdove obrtnikov ali trgovcev. — Prosnje naj se pošljejo Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 15. nov. 1925. Priloži naj se jim od občinskega in župniškega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma, da je prosilka onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

— **Nova bakteriološka postaja.** Odborenje je kredit v znesku 1.272.000 Din za ustanovitev bakteriološke postaje v Varaždinu.

— **Dopisna šola za govornike.** Prosvetni Savez v Zagrebu je sklenil, da

ustanovi dopisno šolo za govornike. Pouk se bo vršil, kakor že ime pove, potom korespondence. Prijave se sprejemajo takoj.

— **Nabave na račun reparacij.** V ministrstvu pravde je bil izdelan nov pravilnik o privatnih nabavah na račun reparacij. Pravilnik se je vzel radi definitivne stilizacije ponovno v pretres. V par dneh bo podpisan.

— **Bolnica na Sušaku** je popolnoma renovirana. Ministrstvo za narodno zdravje je odobrilo nove kredite za nabavo inventarja in preureditev operacijske dvorane. Bolnica bo otvorjena tekom prihodnjega meseca.

— **Novo kaznilnico** za vso Hercegovino, južno Dalmacijo in Črno goro namerava ministrstvo pravde ustanoviti v Bileči. Kaznilnica naj bi se namestila v obširnih vojaških zgradbah, ki so jih sezidali še Avstrijci.

— **Komponist Mascagni** se mudi te dni v Beogradu. Danes bo dirigiral svojo »Cavallerijo Rusticana«, jutri pa »Aido«. Za predstavi vlada tako velikansko zanimanje, da so razprodane že vse vstopnice za obe predstavi.

Hočete

se obleči dobro in solidno, tedaj poselite veliko izbiro zimskih oblek in sukenj

JOSIP ROJINA, Ljubljana.

— **Iz državne službe.** Upokojen je dr. Jakob Zmave, profesor na državni gimnaziji v Mariboru. Na njegovo mesto je imenovan profesor Fran Baš. — Orožniški narednik Janko Križar je imenovan za arhivarja pri okrožnem agrarnem uradu v Mariboru. — Premješčen je davčni asistent Alojzij Germovšek iz Murske Sobotice v Novo mesto.

— **Iz železniške službe.** Premješčeni so naslednji postajenačelniki: Fran Boroko iz postaje Račje-Fram v Maribor; Bogomir Peršič iz Križevcev v Štore; Andrej Čenčič iz Rakeka v Kotoribo; J. Lukacič iz Kotoribe v Ljutomer; Drago Komar iz Ljutomera v Borovnico; J. Vtičar iz Hoč v Trbovlje.

— **Samomor filmskega igralca Linderja in njegove soproge.** Maks Linder je bil svoječasno najslavnejši filmski igralec. Njegova domena so bile komične vloge. V zadnjem času so se pojavile na filmskem obzorju nove zvezde, ki so ga prekašale, če že ne v umetniškem oziru, pa vsaj glede uspeha. Linder se je zavedal, da občuti publika njegovo nekoč tako oboževano igró od dne do dne bolj kot »vieux jeu«. To ga je hudo bolelo. K temu je prišla še srčna tragedija. Petdesetletnik se je strastno zaljubil v mlado krasotico iz pariške malomeščanske rodbine. Našel je odziv in prosil je za njeno roko. Stariši deklice so ga vrgli čez prag. Nato je pobegnil s kraljico svojega srca na Rivijero. Tam je doživel velik škandal. Pariški detektivi so ga aretirali in eskortirali z odvledno deklíč vred nazaj v Pariz. Kljub temu se je zaljubljen dvojica pozneje poročila. Toda zakon ni bil srečen. Mlada ženka je bila silno ljubosumna. Rodbinske scene so bile na dnevnem redu. Kljub sijajnim gmotnim razmeram se je letila komika težka depresija. Lansko leto je podvzela zakonska dvojica prvi poizkus samomora. Zastrupila se je z veronalom. Poizkus se ni posrečil. Pred par meseci je sledil drugi brezuspešni poizkus. Tretji, ki sta ga podvzela nesrečna zakonca pred par dnevi v Parizu, se je posrečil. Danes sta mrtva. Kljub temu, da je Linderjeva zvezda že prekoračila višek, je filmski umetnik še vedno ogromno zaslužil. Še par dni pred svojo smrtjo na primer v 45 dneh 1 mi-

ljo frankov. Samomor sta izvršila Linder in njegova soproga na ta način, da sta se zastrupila z veronalom in opijem, nakar sta si prerezala žile. Sicer pa zadeva še ni popolnoma pojasnjena. Naknadno je bilo namreč najdeno pismo, iz katerega se da sklepati, da soproga ni privoila v samomor. Domneva se, da jo je Linder omotil, nakar je izvršil vse sam.

— **Obešen je bil** včeraj zjutraj v Novem mestu Milan Esapović, ki je umoril in oropal lansko leto zakonska Verdely v Vrbski vasi pri Krškem, pri katerih je služil za hlapca in sta ga nameravala celo posinoviti, ker sta bila brez otrok. Po izvršenem roparskem umoru je pobegnil Esapović v Zagreb, kjer se je skrival pod napačnim imenom. Poleg dvojnega roparskega umora je imel Esapović na vesti tudi zločin bigamije. Eksekucija je potekla brez vsakega incidenta. Esapović je bil popolnoma miren. Zadnja eksekucija je bila v Novem mestu pred 25 leti, ko so obesili roparskega cigana Helda.

— **50 srednješolcev odvedenih.** Iz Hongkonga poročajo: V Kantonu so napadli nedavno neke noči neko tukajšnjo srednjo šolo roparji ter odvedli 50 dijakov in 4 učne moči. Popreje so razorožili policijo.

— **Potrjena smrtna obsodba.** Skopeljsko apelacijsko sodišče je potrdilo smrtno obsodbo komitaša Trajana Ivanovića. V boju z žandarmerijo na meji kačanskega in carevoselskega sresa je bil ranjen v nogo in ujet. V boju sta padla dva orožnika in štirje komitaši.

— **Vraževernost v Osijeku.** Pred par dnevi se je razširila v Osijeku govorica,

**O LAJŠANA PLAČILA ZA
O BLEKE DAJE
O. BERNATOVIČ**

da je izginilo truplo pred več tedni umrlega trgovca Jovana Milodanovića iz groba. Vraževerno ljudstvo je celo trdilo, da je vstal Milodanović od mrtvih ter odšel v drug kraj, da ne bi prestrašil svoje rodbine... Posledica te govorice je bila, da se je zbrala na njegovem grobu večja množica ljudi, da odpre grob in se prepriča, če odgovarja govorica resnici. Ko je hotela policija to preprečiti, je navalila razburjena množica nanjo, tako da ni preostajalo drugega, kot da je policija želji množice ugodila ter dopustila, da so ljudje grob odkopali ter se prepričali, da je Milodanovićevo truplo še vedno na svojem mestu. To je letos že drugi tak slučaj v Subotici, kar meče čudno luč na inteligenco tamkajšnjega prebivalstva.

— **Senzacionalna sugestija.** V italijanskem mestecu Laurita kroži te dni in razburja duhove senzacionalna novica, ki vzbuja tem večji interes, ker jamčijo za njeno resničnost najuglednejši meščani. Poštni ravnatelj Peretta, glavni junak historije, je enažen amater-fotograf. Pred kratkim je fotografiral dva mlada človeka. Ko je zvečer ploščo razvijal, je opazil nenadoma, da se je pojavila poleg glave enega od mladih ljudi v zagonetni megli glava nekega tujca, ki je postajala jasnejša in jasnejša, dokler se ni pokazal ostro začrtani obraz starejšega moškega. Prestrašen je planil Peretta k oknu ter poklical dve osebi, ki sta stali slučajno na cesti: prof. Carellija in poročnika Lio, ki sta prihitela k njemu ter opazila isti fenomen. Strahotna zgodba se je kmalu razvedela po mestecu. Prihajati so začeli številni radovedneži in končno je spoznala neka stara ženska v sliki predavnimi leti umrlega župnika. Kar je bilo pa najbolj čudno, je bilo dejstvo, da je imel župnik na sliki potlačen nos, kakršnega v živ-

ljenju ni imel. To dejstvo razlagajo ljudje s tem, da je padel pred kratkim, ko so župnikovo krsto preložili v drug grob, nanjo težak kamen, ki je strl župniku nosno kost. V Lauriti prisegajo pri vseh svetnikih, da je pri celi zadevi vsaka goljufija absolutno izključena.

— **Cerkvena vrata so jo ubila.** O nenavadni nesreči poročajo iz Neaplja. Ko je drla iz cerkve v okraju Furlan množica ljudstva, so padla nenadoma iz tečajev težka z železom okovana cerkvena vrata ter ubila neko staro žensko in lahko ranila njenega sina.

— **Mariborska carinska afera.** Preiskava zoper obdolženca bo v par dneh zaključena. Kakor se govori, bodo izpuščeni nato vsi obdolženci proti kavcijam na svobodo. Kavcije bodo znašale milijone.

— **Vsled prevelike človekoljubnosti na beraško palico.** Gospa Philip Reiner, vdova nekoč slavnega bokserja »Boba«, leži ubožna in bolna v neki čičaški javni bolnici. Ko je njen mož še živ, je bila zelo bogata, po njegovi smrti pa je razdala ves svoj denar siromakom, tako da ni imela končno niti toliko denarja več, da bi bila plačala bolnico, radi česar so ji nakazali sedaj brezplačno posteljo.

Ljubljana.

1— **Domače hranilnike** je začela zopet izdajati Mestna hranilnica Ljubljanska. Stranke jih dobe od 8. do 12. ure v oddelku za vloge.

1— **Družabni večer društva državnih računskih in blagajniških uradnikov** priredi v soboto dne 7. novembra 1925 v dvorani Mestnega doma vinsko trgatev. Na sporedu je burka enodejanka, dve komični sceni ter petje društvenega pevskega zbora. Pri prireditvi sodeluje polnoštevni orkester Sokola I. Trgatev in ples otvori na slovesen način župan z viničarji. Čisti dobiček je namenjen za podporni sklad ter društveno strokovno knjižnico. Vse prijatelje dobre zabave vabimo k udeležbi.

SPORT.

Zbor nogometnih sodnikov, sekcija Ljubljana, nam pošilja z ozirom na naš sobotni članek »Ljubljanski nogometni derby« sledeči popravek:

»Za tekmo Ilirija: Primorje je določila sekcija glasom odborovega sklepa, ki je objavljen v nedeljskem »Jutru«, g. Kramaršiča in ne g. Vodiška. Kritiziranje sekcije, češ da je nalašč delegirala g. Vodiška, ki je včlanjen v enem obeh udeleženi klubov, je bilo torej neosnovano in preuranjeno. Da bi Ljubljanski nogometni podsavez skušal vplivati na sekcijo glede določitve sodnika za to tekmo, ne odgovarja resnici in bi bilo v stvari tudi nepotrebno, ker stremi sekcija sama za tem, da vodi vsako tekmo najprimernejša oseba, ki ji stoji na razpolago.«

Z. N. S. sekcija Ljubljana.

Gospodarstvo.

Razstava perutnine v Mariboru.

Društvo za varstvo in rejo živali v Mariboru je priredilo po preobratu svojo prvo in zadnjo razstavo naše domačegrudne (štajersko-zagorske) kure v prav skromnem obsegu meseca oktobra leta 1920. — Merodajni činitelji in občinstvo, ki so si tedaj ogledali razstavljene peteline in kokoši rjave, grahaste in bele barve v priprostitih lesenih kurnikih, postavljenih po tleh vrtnih verande pri Gambriuu v Mariboru, so se prav pohvalno izrazili o lepoti živali. Pa tudi razstavljaleci sami, izključno kmetijski posestniki — so bili z uspehom precej zadovoljni. — Okrajni zastop mariborski je namreč nakazal tukajšnji kmetijski podružnici, v katere področju se je vršila razstava, znesek 1000 K v svrhu obdarovanja marljivih perutninarjev in perutninarič. — Od onega časa dalje pa se — kakor že omenjeno — ni vršila nobena taka razstava niti v Mariboru, niti kje drugje v Sloveniji. — Društvo bo priredilo torej po preteku dolgih pet let zopet razstavo, letos pa v nekoliko širšem obsegu in z ličnejšo opremo v vrtnem paviljonu Narodnega doma mariborskega, in sicer dne 14. in 15. novembra. — Namen te razstave je: 1. Dobiti pregled o kakovosti perutnine in o doslej doseženem uspehu v njeni reji. 2. Primerno nagraditi marljive perutninarije in perutninarič ter jih na ta na-

Samo še par dni se predvaja prekrasno delo veličanstveni Samo še par dni

„QUO VADIS ...?“

II. del je posebna celota in si ga lahko ogleda tudi oni, ki prvega dela ni videl. Kolosalna režija ter prekrasna igra vseh sodelujočih prekaša vsako pričakovanje... Preskrbite si pravočasno vstopnice, ker se ta veličanstveni film predvaja nepreklicno samo do vstevši petka.

Predstave se vrše ob: 4. pol 6., pol 8. in 9. uri. — Blagajna je odprta od 10. do pol 1. in od 3. ure naprej. Hitite, da ne zamudite v

Elitni KINO MATICA vodilni kino v Ljubljani. (Tel. 124)

čin navdušiti za nadaljno umno rejo. 3. Pokazati onim gospodarjem in gospodinjam, ki še ne poznajo omenjene kure, njene posebne vrline. 4. Vzbuditi zanimanje za to panogo domače živinoreje tudi v središolske mladine. 5. Nabaviti po potrebi peteline in kokoške za vzrejalne dvorce in 6. določiti smernice za širjenje te pasme. — Razstava bo združena s sejmom za plemensko perutnino omenjene pasme. — Prvotni načrt, da se priredi razstava za območje cele mariborske oblasti, se je moral opustiti vsled pilih denarnih sredstev, zato je prireditelj zamišljena le za mesto Maribor z okolico kot dosedanje rejsko središče. — Prijave sprejema društvo do 12. novembra t. l. — Pri pomnjenju bodi še, da se iz navedenega razloga ne bodo mogli vpoštevati pri obdarovanju oni perutinarji, ki so bili deležni letos že priznanja na katerikoli drugi razstavi.

* * *

LJUBLJANSKA BORZA

dne 3. novembra 1925.

Vrednote. Invest. posojilo iz leta 1921 den 80; Loterijska državna renta za vojno škodo, den. 331; Loterijska drž. renta termin december, bl. 337; Zast. listi Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 201, bl. 204; Ljubljanska kred. banka, Ljubljana, den. 225; Merkantilna banka, Kočevje, den. 100, bl. 102; Prva hrv. štedionica, Zagreb, bl. 970; Kred. zavod

za trg. in ind., Ljubljana, den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne, Ljubljana, den. 120, bl. 121; Združ. papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, den. 120, bl. 127; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb, bl. 40; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana, den. 100, bl. 110; »Šešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, den. 146.

Blago. Bukova drva, suha, fco nakl. post., 1 vag., den. 21.50, bl. 21.50; bukova drva, suha, 1 m dolž., (do 10% okroglice), fco Postojna, 2 vag., den. 25, bl. 25; bukovi hlodi, na tanjšem koncu od 30 cm napr., od 4 m napr., lepi, ravni, zdravi, sveži, s 15%, od 2.50 do 3.90 m, fco vag. Postojna tranz., bl. 375; jelove deske, paral. 20, 26, 30, 42, 52, 4 m dolž., od 16 cm napr., fco vag. nakl. post., bl. 550; jelove deske, konične, kakor zgoraj, fco vag. nakl. post., bl. 475; letve, 20/42, 26/42, 26/52, 32/52, 4 m in tudi krajše, fco vag. nakl. post., bl. 480; remeljini, 50/80, 80/80, 70/70, 90/90, 100/100, 4 m, fco vag. nakl. post., bl. 550; trami monte, fco vag. naklad. post., bl. 277.50. — Pšenica domača, fco Ljubljana, den. 260; pšenica nova, fco prekm. post., bl. 275; koruza nova, promptna, gar. zdrava, do Ljubljane ali Postojne, fco sremiska post., bl. 130; koruza stara, par. Ljubljana, bl. 212.50; koruza nova, sušena, par. srem. post., bl. 160; koruza medjim., fco Čakovec, bl. 175; koruza, umetno suš., fco slav. post., 1 vag., den. 160, bl. 160; koruza, umetno suš., par. Postojna, bl. 205; koruza stara, par. Postojna, bl. 232; koruza nova, kval. gar.,

do Ljubljane, fco Novi Sad, bl. 117.50; koruza stara, fco banat. post., bl. 177.50; ajda medjim., par. Ljubljana, bl. 275; ajda nova, fco prekm. post., bl. 270; otrobi pšen., drobni, fco medjim. post., bl. 145; otrobi drobni, par. Postojna, bl. 170; proso, lepo, rumenozrn., fco prekm. post., bl. 220; rž, nova, fco prekm. post., bl. 210; oves, fco slav. post., bl. 170; fižol beli ban., 2% pr., f. ban. p., bl. 215; fižol beli ban., 2% pr., v vrečah, b/n, par. Postojna, bl. 285; fižol rumeni, 2% prim., par. Postojna, bl. 270; krompir beli, fco prekm. post., bl. 76.50; krompir štaj., fco štaj. post., bl. 80; kostanj jedilni, fco štaj. post., bl. 300; laneno seme, fco Ljubljana, den. 500; laneno olje, fco Ljublj., den. 1650; ježice zlate, fco nakl. post., den. 250; seno sladko, stisnjeno, fco štaj. post., bl. 80; seno kislo, stisnjeno, fco štaj. post., bl. 60.

BORZE.

— **Zagreb**, dne 3. nov. Devize: Newyork 56.165—56.765, London izplačilo 272.85 do 284.85, Pariz 233 do 237, Praga 166.625 do 168.625, Curih 1085.9—1093.9, Milan izplačilo 222.4—224.8, Dunaj 791.7—801.7, Berlin 1340—1350, Budimpešta 0.0788—0.0798.

— **Curih**, dne 3. nov. Beograd 9.20, Newyork 518.75, London 25.1425, Pariz 21.45, Praga 15.875, Milan 20.45, Varšava 85.50, Sofija 3.75, Bukarešta 2.47, Berlin 123.50, Budimpešta 0.00727, Dunaj 73.15.

To in ono.

SLUŽBENA PRISEGA.

Trgovci s kolonialnim blagom Mlinar je obtožen, da ni imel blaga v izloži označenega s cenami. On, neka ženska in policijski stražnik vstopijo v sodno

dvorano. Sodnik si ogleda prišlece, nato pa vpraša žensko: »Kdo ste pa vi?« — »Micika Urh.« — Sodnik: »Pojdite ven!« — Prestrašena odhiti ženska skozi vrata. Sodnik trgovcu: »Sedite tu na zahtojno klop!« Trgovec sede. Policijski stražnik je klican kot prič. Počakati mora zunaj. Zaslišavanje se prične. Mlinar odločno taji. Na vsakem komadu blaga je bila označena cena. »Razen tega visi v moji trgovini velik in natančen cenik, končno pa skrbi še konkurenca za to, da ljudje ne kupujejo predrago...« Sodnik pokliče prič; ki izpove pod službeno prisego, da cene niso bile označene. Trgovec pokaže več tablic. Toda nič ne pomaga. Službena prisega je močnejši dokaz. Trgovec je obsojen na 100 dinarjev globe.

Pušenje — odpočitek. Vsi pušilci cigaret, ki mislijo, da najdejo v svoji toliko napadani navadi pomirjenje in osveženje, bodo ameriškega učenjaku W. L. Mendelhallu hvaležni, ker je vzpostavil novo teorijo o vplivu pušenja na človeški organizem. Glasom poročila lista »British Medical Journal« trdi ta učenjak, da je ugotovil, da je učinek dveh cigaret zelo podoben onemu, ki go dosežemo, če se izpočijemo.

BISMARCK IN WILHELM I.

Bismarck je nekoč zahteval demisijo nekoga ministra. »Kaj pa imate proti njemu?« ga vpraša Wilhelm I. »Nič drugega, ko da je neumen,« odvrne Bismarck. Nato reče Wilhelm I.: »Pri vas so vsi ljudje neumni. Vem, da imate tudi mene za neumnega, toda — ne bom odstopil.«

(124)

Klopjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

»Zdaj že tretjič rabite to besedo!« zavpije Leonor vsa rdeča. »Torej smešno je, če sem zvesta besedi, ki sem si jo dala sama? Tu se pa že res vse neha!«

Sedaj šele spozna Georg, kako nepremišljeno je govoril.

»O, tega nisem menil tako! Prosim, oprostite mi. Vztrajam pa pri svojem mnenju, da...«

...da je vseeno smešno! Da, da, že vem. Pa dobro, tak pojdite vendar! Saj vas vendar ne držim. Že zdavnaj sem opazila, kako ste siti te vožnje z avtomobilom. Torej kar pojdite!«

Georg se trudi, da bi ostal miren.

»Z vašim dovoljenjem se bom izprehodil včasih nekoliko po krovu...«

»Ne, ne, saj se vam sploh ni treba vrniti!«

»Kako? Vi me odslovite?!«

»Da, odpuščeni ste. Saj vendar to tako želite.«

»Tega pač ne želim.«

»No, potem ostanite!«

»In to mi rečete na tak način?!«

»Kakò pa?«

Georg premotri deklico.

»Leonor, vi ste bolni, vi ste silno nervozni, čeprav se vam to sicer...«

»Jaz bolna? Nervozna? Hahahaha! In kako pridete do tega, da mi pravite Leonor? Za vas sem mislil Morris, razumete?«

Zdaj pogleda Georg žalostno, deklice kar ne more več poznati.

»Boljšje je, da grem sedaj.«

»Da, da, le pojdite. Odpuščeni ste, ker že nočete drugače. Vaša najiskrenejša želja je, da pridete proč od to, kar priznajte!«

Še en srep pogled, potem se Georg lahko prikloni in zapre za seboj zadnja vrata.

Še bolj srep pa je pogled, s katerim zre Leonor v ta vrata. In potem položi roke počasi na čelo.

»Moj Bog, kaj je z mano? Kaj sem storila?« šepeta.

»Zaz sem ga poslala proč! Ali sem morda nenadoma znorela?«

Tedaj se prikaže Adam, hitro se Leonor zravna, v hipu je zopet vsa druga.

»Mr. Green, pridite sem!« reče ravnodušno.

»Sem že tu. Kam pa je šel mr. Hartung?«

»Ven!«

»Prav je storil.«

»Za vedno!«

»Kaj?«

»Ne vrne se nikdar več!«

»Kaj?«

»Pravkar sem ga odslovila!«

Adam zopet brska po svojih ušesih.

»Saj se le norčujete.«

»Ne, ne, razvezala sva pogodbo. Mr. Hartung nas je zapustil.«

»Nu, zakaj pa neki?«

»Ne ugaja mu več tu.«

Leonor pripoveduje dogodek natančneje, seveda resnično, a v glavnem obdolži njega. To sicer ni popolnoma pravično, a za človeka pač odpustljivo. Tudi ne pretirava in resnično misli, da je manj kriva.

Adam pa ostane popolnoma hladnokrven.

»A tako, če ni nič drugega, ta že zopet pride.«

»Mr. Hartung? Tedaj ga pa slabo poznate!«

»Ali je vzel s seboj svojo puško?«

»Svojo puško? Ne. Tamle še visi.«

»Na, potem se gotovo vrne.«

»Da, morda po svojo puško. Ali pa mu jo kar vi nesite.«

»Jaz?«

»Pa zakaj neki? Bo že sam prišel ponjo.«

»Ali ste ga že izplačali? Dobiti mora že precej veliko.«

»Saj res, na to še mislila nisem! Dobil bo ves denar, ki ga še imam, in sicer takoj.«

Leonor skoči kvišku.

»E, kar pustite,« jo zadrži Adam, »ali pa pojdite k njemu in recite: no, pa bodiva zopet dobra, pridite sem, moj Georg, daj mi poljubček... na, kaj pa vam je?«

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

Kontoristinja

veščta knjigovodstva ter samostojne slovenske in nemške korespondence išče službe v Ljubljani. — Ponudbe prosim na upravo lista pod: »Dobra moč«.

KOKS - - ČEBIN

Wolfova ulica 1/II. - Telefon 56.

Upokojen

državni uradnik išče kakršnekoli službe. — Ponudbe prosim na upravo lista pod: »Vesten«.

Proda se

ceno 350 hl jabolčnika lanskega pridelka. — Ponudbe na upravo lista pod »Jabolčnik«.

Naročite

srečke efektne loterije Narodno-kulturnega društva Mala Nedelja. 300 dobitkov vrednost 15.550 Din. Zrebanje 15. novembra t. l. Srečka stane samo 5 Din.

Gospod

v starosti 30 let se želi seznaniti z gospodično iz boljše rodbine. Zeničev ni izključena. Le resne ponudbe prosim na upravo lista pod »Značaj«.

Išče se

preprosta sobica s posebnim vzhodom v sredini mesta. — Ponudbe na upravo lista pod: »1. november«.

Absolventinja

trgovske šole želi vstopiti kot praktikantinja h kakemu večjemu ljubljanskemu podjetju. Ponudbe prosim na upravo lista pod: »Marljiva«.

Dama

v starosti 35 let se želi v svrhu razvedrila seznaniti z gospodom istih let. — Ponudbe na upravo lista pod: »Jesen«.

Mladenič

zdrav in pošten, vajen kmetije, ži vine ter vseh ostalih poljskih del išče primerno trajno službo. — Ponudbe z navedbo plače je poslati na upravo lista pod: »Vesten«.

Trboveljski premog in drva

dobavlja promptno in najugodnejše tvrdka

H. PETRIČ, Ljubljana
Gospodarska cesta 8. Tel. 345.

Kje se kapi?

le pri tvrdki

JOSIP PETELINC
Ljubljana

BLIZU PREŠERNEGA SPOMENIKA OB VODI najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk »GRITZER« — »ADLER« — »PHONIX« Isto tam posamezne dele za stroje in kolese, igle, olje, jermena, pneumatika. Pouk o voženju na stroj brezplačen! Večletna garancija! Na veliko! Ne malo!

„Opeka“

Prvovrstne zidake priporoča opekarna

»EMONA“ D. D.
v Ljubljani — Tovarna na Viču (Brdo) — Pisarna v Pražakovi ulici 3, prtiličje.

Vrtnarske zadeve

posreduje

Goikova „Vrtnarska šola“ v Kranju.

MODNI SALON

MINKA HORVAT, Ljubljana

ŠTARI TRG ŠTEV. 21

Ima vedno v zalogi najnovejše damske in dekliske slavnike in klobuke. — Žalni klobuki vedno v zalogi! Popravila se sprejemajo.

„GROM“

GARANSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDIČJSKI BUREAU LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 41.

Naslov brzojavkam: „GROM“.

Telefon Interurban št. 454.

PODRUŽNICE:

Maribor, Jesenice, Rakek.

Člaviča vas v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulturnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

Naročajte in širite „NARODNI DNEVNIK“!